

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/20

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Akademie věd České republiky* za rok 2025, účetní závěrka *Akademie věd České republiky* za rok 2025 a údaje předkládané *Akademii věd České republiky* pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/20. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Akademie věd České republiky při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Akademie věd České republiky, Praha (dále také „AVČR“).

Kontrolováno bylo období roku 2025 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od září 2025 do května 2026.

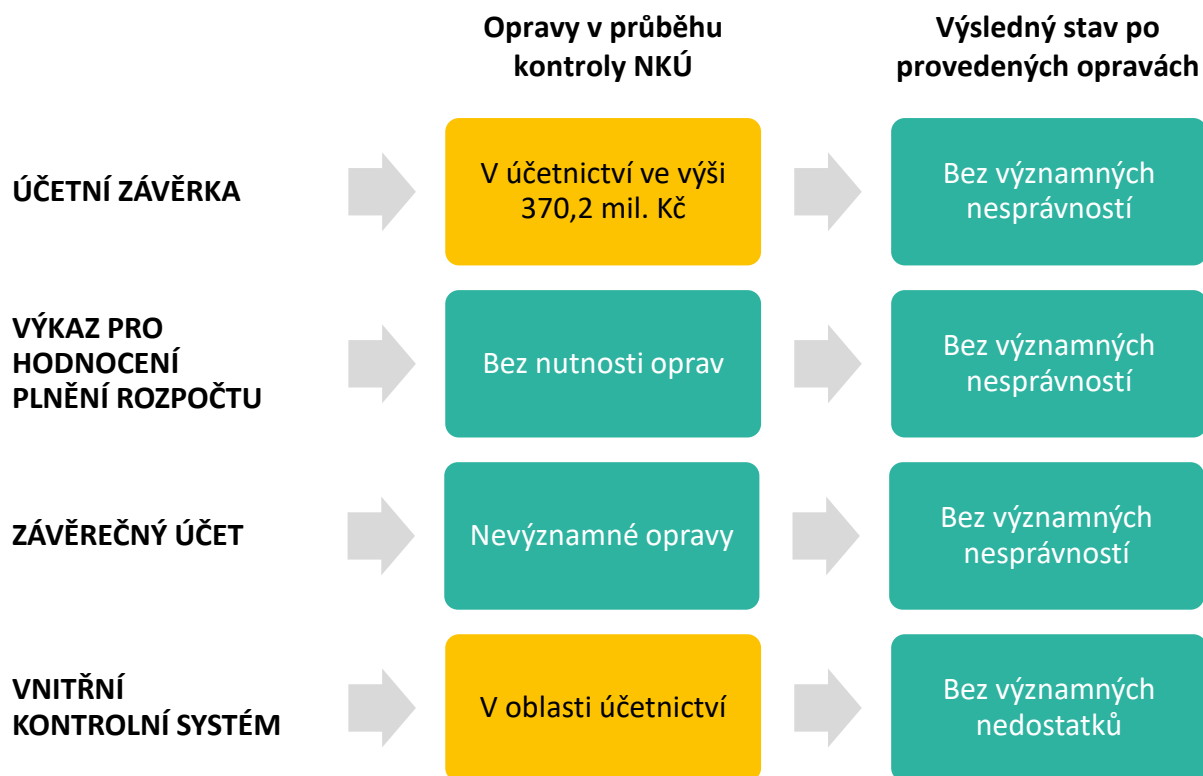
Kolegium NKÚ na svém X. jednání, které se konalo dne 22. června 2026,

schválilo usnesením č. 12/X/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém AVČR za rok 2025

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2025, Akademie věd České republiky tak mohla zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Akademie věd České republiky při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolní akce byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2025.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

NKÚ provedl kontrolu účetní závěrky AVČR sestavené k 31. prosinci 2025 (dále také „ÚZ“)¹, která se skládá z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy.

Účetní závěrka AVČR sestavená k 31. prosinci 2025 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky ve vedení účetnictví AVČR. Tyto nedostatky ve výši 370,2 mil. Kč by měly významný vliv na zůstatky položek ÚZ (zejména rozvahy a výkazu zisku a ztráty). AVČR zjištěné nedostatky opravila ještě před sestavením účetní závěrky (viz část IV.1 tohoto kontrolního závěru).

V důsledku provedení účetních oprav a přijetí potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků v průběhu kontroly NKÚ bylo účetnictví AVČR v roce 2025 vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy.

2. Údaje předkládané Akademii věd České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu AVČR za rok 2025 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“)³ u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

Podle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu AVČR za rok 2025 ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ neidentifikoval v kontrolovaných údajích nedostatky (viz část IV.2 tohoto kontrolního závěru).

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 361 – Akademie věd České republiky

NKÚ prověřil soulad sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 361 – *Akademie věd České republiky* za rok 2025 (dále také „ZÚ“) s vyhláškou č. 419/2001 Sb.⁴ a shodu

¹ Portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 14. 5. 2026]. Dostupné z:

<https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/60165171/ucetni-zaverka/rozvaha?rad=j&obdobi=2512>.

² Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, veřejné kulturní instituce a zdravotní pojišťovny.

³ Portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 14. 5. 2026]. Dostupné z:

<https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/60165171/rozpocet/vydaje-druhovy?rad=j&obdobi=2512>.

⁴ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

informací v něm uvedených se vstupními údaji v rozpočtovém systému, s finančními výkazy a údaji dalších evidencí.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 361 – Akademie věd České republiky za rok 2025 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky při přípravě ZÚ. Tyto nedostatky by neměly významný vliv na vypovídací schopnost ZÚ, pokud by zůstaly neopraveny. AVČR však zjištěné nedostatky po upozornění NKÚ opravila ještě před sestavením ZÚ (viz část IV.3 tohoto kontrolního závěru).

4. Vnitřní kontrolní systém

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém AVČR (dále také „VKS“) po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti předběžné řídicí kontroly poskytovaných dotací rozpor s požadavkem zákona č. 320/2001 Sb.⁵ v určení osoby příkazce operace. Tento rozpor však dle NKÚ nezpochybňuje funkčnost nastavené a prováděné vnitřní kontroly, která u AVČR výsledně vedla k naplnění smyslu předběžné řídicí kontroly u prověřovaných operací v roce 2025. AVČR přijala k uvedenému systémovému nedostatku opatření k nápravě, přičemž k nejzazšímu datu před ukončením kontroly provedené u AVČR bylo opatření v procesu realizace. Dále NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví nedostatky (z toho jeden významný), které VKS neidentifikoval. AVČR je opravila a přijala ve VKS dostatečná opatření k nápravě systémových nedostatků. Pokud by AVČR nápravu uvedených nedostatků v oblasti účetnictví, včetně přijetí dostatečných systémových opatření ve VKS, neprovedla tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2025, vyhodnotil by NKÚ celý VKS jako účinný s výhradou (viz část IV.4 tohoto kontrolního závěru).

II. Informace o kontrolované oblasti

AVČR byla zřízena zákonem České národní rady č. 283/1992 Sb.⁶ a její činností je uskutečňovat výzkum prostřednictvím svých pracovišť, jež zřizuje jménem České republiky (dále také „ČR“) jako veřejné výzkumné instituce (dále také „VVI“) ⁷. Působnost AVČR je dále specifikována ve *Stanovách Akademie věd České republiky*⁸. AVČR dále mj.:

- usiluje o rozvoj poznání na mezinárodní úrovni,

⁵ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁶ Zákon České národní rady č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky.

⁷ VVI je dle § 2 odst. 1 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích: „*právníckou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu, vymezený zákonem o podpoře výzkumu, vývoje a inovací*“.

⁸ Stanovy Akademie věd České republiky byly schváleny usnesením vlády ČR ze dne 24. května 2006 č. 614, o *Stanovách Akademie věd České republiky*, s účinností od 1. ledna 2007.

- vychovává vědecké pracovníky a šíří a uplatňuje výsledky své činnosti pro zvyšování úrovně vzdělanosti, kultury a konkurenceschopnosti ČR i pro řešení aktuálních potřeb společnosti,
- podporuje činnost oborových vědeckých společností sdružených v Radě vědeckých společností a
- aktivně se podílí na spoluvytváření politiky ČR a Evropské unie pro oblast výzkumu a vývoje.

AVČR je podle ustanovení § 3 odst. 1 a 2 výše uvedeného zákona organizační složkou státu (dále také „OSS“) a pro rozpočtové účely má postavení ústředního orgánu ČR, jehož prostředky jsou rozpočtovány v rámci samostatné kapitoly státního rozpočtu 361 – *Akademie věd České republiky*. Ve smyslu § 3 písm. g) zákona č. 218/2000 Sb.⁹ a podle vyhlášky č. 412/2021 Sb. je AVČR správcem této kapitoly. Podle zákona č. 563/1991 Sb.¹⁰ je zároveň vybranou účetní jednotkou. Nejvýznamnější oblastí účetních a rozpočtových informací AVČR byly transfery zřízeným veřejným výzkumným institucím, kterých bylo k 31. prosinci 2025 celkem 54.

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu FIN 1-12 OSS vygenerovaného z rozpočtového systému¹¹ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za běžné období k 31. prosinci 2025) (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Aktiva netto, pasiva	356,1
Náklady	7 520,7
Výnosy	1,7
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-7 519,0

Zdroj: ÚZ.

Pozn.: AVČR v ÚZ vykázala aktiva v hodnotě brutto ve výši 374,3 mil. Kč upravené o korekce ve výši 18,2 mil. Kč.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za běžné období k 31. prosinci 2025) (v mil. Kč)

Položka výkazu	Částka
P.I. Majetek a závazky účetní jednotky	1,9
P.IV. Další podmíněné pohledávky	0,1
P.VI. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	10,0
P.VII. Další podmíněné závazky	29,8

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS za rok 2025 (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Příjmy (skutečnost celkem)	1,2
Výdaje (skutečnost celkem)	7 861,9

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁰ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹¹ Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda AVČR při vedení účetnictví v roce 2025, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2025, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹² za rok 2025 a při sestavení závěrečného účtu za rok 2025 postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹³ a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 a na ZÚ.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹⁴ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda bylo dodrženo správné třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹⁵

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Akademií věd České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.¹⁶

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁷

¹² Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹³ AVČR je jakožto OSS povinna v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹⁴ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁵ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹⁶ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁷ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil nastavení VKS v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní metody, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁸ NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil funkčnost VKS, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech pak byla podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému AVČR.

Při kontrole závěrečného účtu bylo prověřeno, zda je sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek AVČR a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády ČR, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření AVČR z aktuálního a peněžního pohledu (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout drobný nesoulad v uváděných finančních údajích.

¹⁸ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka k 31. prosinci 2025

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu kontroly

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného účetního období 2025, což umožnilo Akademii věd České republiky ještě před uzavřením účetních knih a sestavením účetní závěrky za rok 2025 provést opravu nedostatků identifikovaných v účetnictví. AVČR takto opravila všechny zjištěné nedostatky, z nichž některé byly systémové. Provedenými opravami předešla AVČR vzniku významné nesprávnosti v ÚZ v souhrnné výši 370,2 mil. Kč (z toho ve výši 338,7 mil. Kč na účtech rozvahy a výkazu zisku a ztráty), když zejména:

- na účet 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery* doúčtovala a tím i nově vykázala stav fondu účelově určených prostředků (dále také „FÚUP“)¹⁹ k 31. prosinci 2025, který činil celkem 338,7 mil. Kč. V souvislosti s tím o stejnou částku snížila na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* hodnotu nákladů na poskytnuté dotace. Prostředky převedené jednotlivými VVI do FÚUP jsou pro AVČR jakožto poskytovatele dotací nevyčerpanými prostředky, které mají charakter poskytnuté zálohy. AVČR však před kontrolou NKÚ neúčtovala o těchto prostředcích při jejich poskytnutí jako o záloze.

AVČR pojala tuto významnou opravu komplexně a provedla i vhodná systémová opatření vedoucí k získávání úplných a spolehlivých informací od VVI o stavu a čerpání FÚUP pro své účetnictví a výkaznictví. Provedenou opravu rovněž promítla do přílohy ÚZ;

- na podrozvahový účet 973 – *Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv* zaúčtovala závazky plynoucí z uzavřených provozních smluv na rok 2026 v celkové výši 14,0 mil. Kč a na podrozvahový účet 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* pak závazky z uvedeného titulu na roky 2027 a 2028 v celkové výši 15,8 mil. Kč. Tím AVČR k 31. prosinci 2025 nově vykázala budoucí (takřka jisté) závazky AVČR, o nichž před kontrolou NKÚ neúčtovala.

AVČR rovněž provedla vhodná systémová opatření a opravu promítla i do přílohy ÚZ;

- v rámci inventarizace za rok 2025 zaktualizovala ocenění vypůjčeného movitého majetku a na základě toho snížila celkovou hodnotu podmíněného závazku dlouhodobě vykazovanou na podrozvahovém účtu 966 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce* o 1,7 mil. Kč tak, aby lépe odpovídala skutečnosti a okolnostem vyplývajícím ze smluvního vztahu AVČR a půjčitele. Před kontrolou NKÚ vykazovala AVČR na podrozvahovém účtu 966 hodnotu rovnající se pořizovacím cenám vypůjčeného majetku, což nebylo správně.

O provedených účetních opravách, které měly dopad na údaje vykázané k 31. prosinci 2025, AVČR informovala v příloze ÚZ tak, aby byla zajištěna srovnatelnost údajů ÚZ s údaji za předchozí období. Do přílohy ÚZ dále doplnila zejména informace o všech použitých účetních metodách, o vedeném soudním sporu a o významných účtech rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

¹⁹ AVČR poskytovala v roce 2025 zřízeným VVI (resp. pracovištím nebo také výzkumným organizacím) výhradně institucionální podporu, a to formou dotací podléhajících finančnímu vypořádání. Pokud nedojde k plnému vyčerpání dotace v daném roce, může si příslušná VVI převést část poskytnuté dotace do FÚUP, který tvoří podle zákona č. 341/2005 Sb.

K nim mj. uvedla informaci o tom, že užívá majetek (sídlo AVČR), který je ve vlastnictví jí zřízené VVI. V rámci inventarizace za rok 2025 rovněž napravila dílčí (formální) nedostatky zjištěné kontrolou inventarizace za předchozí rok. Teprve po provedení všech výše uvedených účetních oprav AVČR sestavila dne 25. února 2026 účetní závěrku k 31. prosinci 2025.

V průběhu kontroly AVČR rovněž provedla opatření k nápravě dalších zjištěných nedostatků, když:

- upravila vnitřními předpisy účetní metody, jejichž existenci vyžadují právní předpisy pro vedení účetnictví a které před kontrolou NKÚ upraveny nebyly²⁰;
- vydala vnitřní předpisy obsahující úpravu oblastí, které dříve upraveny nebyly²¹.

1.2 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázány v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty a v příloze.

Pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti²² ve výši 150 mil. Kč²³.

V účetní závěrce sestavené po provedení oprav (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru) nezjistil NKÚ žádné neopravené nesprávnosti.

Účetní závěrka AVČR sestavená k 31. prosinci 2025 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. V rámci kontroly provedl NKÚ rozbor výsledku hospodaření AVČR z pohledu akruálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu), výsledky rozboru jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Akademii věd České republiky pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025

2.1 Spolehlivost údajů pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2025

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši 150 mil. Kč²⁴.

²⁰ Vymezení nákladů souvisejících s pořízením dlouhodobého nehmotného majetku a dlouhodobého hmotného majetku; odpisování majetku; časové rozlišení; oceňování podmíněných aktiv a pasiv; vyřazení (odpis) pohledávek a opravné položky k pohledávkám; významnost informací v účetní závěrce; oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty u majetku určeného k prodeji; opravné položky k dlouhodobému majetku; postup tvorby a použití rezerv.

²¹ Hospodaření s rozpočtovými prostředky; nakládání s pohledávkami a závazky; sestavování závěrečného účtu.

²² Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²³ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových nákladů vykázaných k 31. prosinci 2025 ve výši 7 520,7 mil. Kč.

²⁴ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. prosinci 2025 vykázány ve výši 7 861,9 mil. Kč.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu AVČR za rok 2025 kontrolu správnosti údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost*, a to včetně jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby. Kontrola nezjistila nedostatky, které by vyžadovaly provedení oprav ze strany AVČR.

Podle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2025 ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy. V jeho údajích nezjistil NKÚ žádnou nesprávnost.

3. Závěrečný účet kapitoly 361 – Akademie věd České republiky za rok 2025

3.1 Opravy nedostatků v závěrečném účtu v průběhu kontroly

Při kontrole ZÚ se NKÚ zaměřil na dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. a na ověření správnosti a úplnosti údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách.

Kontrolou údajů předložených při přípravě ZÚ zjistil NKÚ nedostatky, které ani v souhrnu neměly významný vliv na vypovídací schopnost ZÚ. Spočívaly v nesouladu některých údajů s údaji v dostupných podkladech. AVČR identifikované nedostatky opravila ještě před sestavením závěrečného účtu a v ZÚ schváleném předsedou AVČR a předloženém pro účely vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

NKÚ dále zjistil několik nedostatků z hlediska dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb.; ani tyto nedostatky však nebyly významné. AVČR je ve všech případech rovněž opravila tím, že do průvodní zprávy doplnila informace požadované výše uvedenou vyhláškou.

3.2 Vyhodnocení ZÚ

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 361 – Akademie věd České republiky za rok 2025 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém AVČR

Nastavení, potažmo provádění řídící kontroly u AVČR v roce 2025 bylo v rozporu s ustanovením § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb., když jako příkazce operace v dotačním řízení AVČR vnitřním předpisem stanovila (vedle předsedy AVČR) i člena Akademické rady AVČR (dále také „AR“) dle jeho kompetencí. Členové AR přitom nebyli v pracovněprávním vztahu k AVČR, nejednalo se tudíž o vedoucí zaměstnance, jak požaduje výše uvedený zákon. Schvalování operací příslušným členem AR v roli příkazce operace reálně probíhalo pouze v jedné ze dvou oblastí poskytovaných dotací, a to dotací na podporu činnosti výzkumných pracovišť.

Uvedený rozpor v určení osoby příkazce operace však dle NKÚ nezpochybnil funkčnost nastavené a prováděné vnitřní kontroly, která u AVČR výsledně vedla k naplnění smyslu předběžné řídící kontroly u prověřovaných operací v roce 2025.

AVČR přijala v průběhu kontroly k uvedenému systémovému nedostatku opatření, když přistoupila k přenastavení osoby příkazce operace v případě operací souvisejících s dotačním řízením tak, aby byla v souladu se stávající i budoucí²⁵ právní úpravou řídící kontroly.

²⁵ Zákon č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, s účinností od 1. ledna 2027.

K nejzazšímu datu před ukončením kontroly provedené u AVČR, tj. ke dni 7. května 2026, bylo opatření k nápravě ve fázi zavedení nového nastavení příkazce operace do vnitřního předpisu, který byl připraven k vydání s plánovanou účinností nejpozději od 1. července 2026.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví systémové nedostatky (z nichž jeden byl významný), které VKS neidentifikoval, avšak AVČR na základě kontroly NKÚ na zjištěná pochybení dostatečně reagovala ve svém VKS. Účetní nedostatky, jejichž souhrnný dopad na zůstatky položek ÚZ byl ve výši 370,2 mil. Kč, AVČR v průběhu kontroly opravila a přijala opatření k nápravě systémových nedostatků (viz část IV.1 tohoto kontrolního závěru).

V oblasti plnění rozpočtu nezjistil NKÚ nedostatky (viz část IV.2 tohoto kontrolního závěru).

Nedostatky identifikované v oblasti závěrečného účtu nebyly významné a týkaly se zejména rozsahu průvodní zprávy a číselných nesrovnalostí některých uvedených údajů. AVČR všechny zjištěné nedostatky v průběhu kontroly opravila (viz část IV.3 tohoto kontrolního závěru).

Dle NKÚ lze VKS po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný. Pokud by AVČR nápravu zjištěných nedostatků v oblasti účetnictví, včetně přijetí dostatečných systémových opatření ve VKS, neprovedla tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2025, vyhodnotil by NKÚ celý VKS jako účinný s výhradou.

Seznam zkratk

AR	Akademická rada Akademie věd České republiky
AVČR	Akademie věd České republiky
ČR	Česká republika
FÚUP	fond účelově určených prostředků
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka státu
ÚZ	účetní závěrka AVČR k 31. prosinci 2025
VKS	vnitřní kontrolní systém AVČR
VVI	veřejná výzkumná instituce
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu AVČR za rok 2025
ZÚ	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 361 – <i>Akademie věd České republiky</i> za rok 2025

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření AVČR

Charakteristickou činností AVČR, kterou v rámci své působnosti zajišťuje, je poskytování dotací zřízeným veřejným výzkumným institucím. AVČR poskytovala v roce 2025 zřízeným VVI výhradně institucionální podporu, a to na podporu činnosti pracovišť a na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací.

Tato činnost měla zásadní vliv na vykázané účetní i rozpočtové informace za rok 2025, v nichž se promítla zejména následujícím způsobem:

– oblast účetních údajů (rozvaha a výkaz zisku a ztráty)

- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** vykázaných na účtu 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery* ve výši 338,7 mil. Kč zejména z titulu FÚUP;
- **prostřednictvím nákladů na transfery** vykázaných na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* ve výši 7,4 mld. Kč z titulu poskytnutých dotací VVI;

– oblast rozpočtových údajů (výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu)

- **v rámci výdajů prostřednictvím neinvestičních a investičních transferů** zatříděných na rozpočtových položkách 5334 – *Neinvestiční transfery veřejným výzkumným institucím* ve výši 6,3 mld. Kč a 6354 – *Investiční transfery veřejným výzkumným institucím* ve výši 1,4 mld. Kč.

Hospodaření AVČR je možné hodnotit na základě dvou různých, vzájemně se doplňujících informačních základů:

- na peněžní bázi²⁶, využívající údaje o plnění rozpočtu, nebo
- na akruální bázi²⁷, využívající údaje z účetnictví.

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření AVČR za rok 2025 hodnoceného na bázi peněžních toků dle finančního výkazu (deficit ve výši 7 860 722 789,7 Kč) a výsledku na akruální bázi, tj. výsledku hospodaření běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty (ztráta ve výši 7 518 990 399,0 Kč), byl zjištěn rozdíl ve výši 341 732 390,7 Kč.

Hlavní důvody rozdílu mezi saldem příjmů a výdajů a výsledkem hospodaření jsou shrnuty v následující tabulce. Největší podíl na vzniklém rozdílu měla (v rámci neinvestičních transferů poskytnutých VVI) účetní oprava z titulu FÚUP ve výši 338,7 mil. Kč, v důsledku které došlo k 31. prosinci 2025 ke snížení nákladů (účet 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*), nikoliv však výdajů.

²⁶ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

²⁷ Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, a nikoliv do období, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření AVČR k 31. prosinci 2025 (v Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy ²⁸			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Předepsaná refundace z předfinancování transferu (HERA-NOR, CHANSE)	0,0	283 666,5	-283 666,5
Neinvestiční transfery přijaté od mezinárodních organizací (přijata záloha na dotaci od Coalition for Advancing Research Assessment)	1 043 070,0	1 312 386,0	-269 316,0
Vratka neinvestičního transferu z předchozích období	31 081,0	0,0	31 081,0
Kurzové zisky	0,00	6 221,3	-6 221,3
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-528 122,8
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady ²⁹			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Neinvestiční transfery poskytnuté VVI	6 321 349 235,6	6 022 082 550,2	299 266 685,4
Investiční transfery poskytnuté VVI	1 395 800 649,5	1 356 250 584,0	39 550 065,5
Programové vybavení (KIS, spis. služba)	2 844 291,3	0,0	2 844 291,3
Odměny za hodnocení pracovišť, posudky k disertacím, poradenství a jiné služby	16 143 627,8	16 553 587,0	-409 959,3
Služby související s ICT (certifikáty, IT služby, servisní poplatky)	3 058 308,2	3 431 417,0	-373 108,7
Ostatní služby (související s organizací sněmů a společenských akcí, přednášky, autodoprava, inzerce aj.)	7 173 198,5	6 903 436,3	269 762,2
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	152 535,0	-152 535,0
Licence, předplatné	1 357 484,4	1 215 237,9	142 246,5
Poskytnuté náhrady (zejména cestovní náhrady spojené s hodnoceními pracovišť a obhajobami disertací)	5 237 932,5	5 378 578,2	-140 645,7
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku (tiskárna, konferenční zařízení)	123 549,2	0,0	123 549,2
Jiný materiál (kancelářské potřeby, květiny aj.)	737 499,8	663 718,1	73 781,7
Elektřina	893 731,8	833 198,5	60 533,3
Pohoštění	3 906 391,8	3 962 875,2	-56 483,5
Vratka neinvestičního transferu z předchozích období	0,0	31 081,0	-31 081,0
Výdejky ze skladu (medaile)	0,0	11 014,8	-11 014,8
Cestovné (vč. cestovního pojištění)	1 254 725,5	1 264 630,8	-9 905,3
Programové vybavení (podlimitní)	20 787,8	12 014,8	8 773,0
Pronájem	911 045,0	918 745,0	-7 700,0
Poštovné	125 836,5	118 834,0	7 002,5
Služby školení a vzdělávání	535 189,0	528 439,6	6 749,4
Ostatní nákupy	14 196,0	9 196,0	5 000,0
Telefony, mobily	255 799,6	260 333,5	-4 533,9
Opravy a udržování	13 530,0	16 660,0	-3 130,0

²⁸ Příjmy přijaté AVČR v roce 2025, z nichž některé souvisejí s výnosy, které věcně patřily do roku 2024 a byly v tomto období také zaúčtovány. Výnosy roku 2025, z nichž jen část byla současně i příjmem roku 2025.

²⁹ Náklady, které věcně patří do roku 2025 a některé souvisejí s výdaji, které byly realizovány v roce 2024. Některé náklady negenerují peněžní toky (zejména odpisy dlouhodobého majetku), ale vypovídají o snížení hodnoty majetku.

Vodné	192 464,5	194 982,3	-2 517,8
Poskytnuté neinvestiční transfery vědeckým společnostem	16 667 762,5	16 665 865,6	1 896,9
Teplo	677 537,7	676 332,7	1 205,0
Kurzová ztráta	0,0	1 019,7	-1 019,7
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			341 157 907,4
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření AVČR za významné operace celkem			-341 686 030,2

Zdroj: účetní deník AVČR; vypracoval NKÚ.

Pozn.: Z důvodu zaokrouhlování nemusí některé hodnoty uvedené v tabulce odpovídat příslušnému matematickému výpočtu.

Kontrolou bylo ověřeno, že údaje o plnění rozpočtu a peněžních tocích se promítly správně do účetnictví AVČR a rozdíly mezi příjmy a výnosy i rozdíly mezi výdaji a náklady byly vysvětlitelné.